

Bezpečnost potravin – RASFF

Schéma fungování RASFF v EU:

RASFF = Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva

System má zamezit průniku nebezpečných potravin do oběhu nebo zajistit stažení nebezpečných potravin z trhu !

RASFF byl vybudován na základě ustanovení tzv. **Bílé knihy o bezpečnosti potravin** (vydána komisí EU v roce 2000)

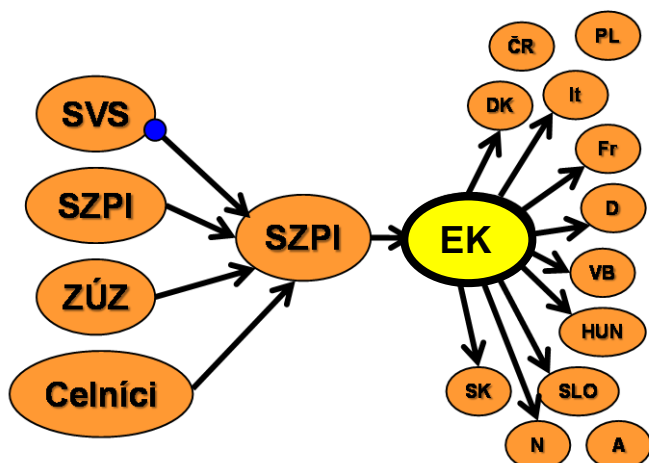

Schéma fungování RASFF v ČR:

Informace se zasílají ve formě notifikací, které jsou rozděleny do tří kategorií:

Výstražné notifikace

- nebezpečný výrobek je na trhu, situace vyžaduje okamžitý zásah! Prověřují všechny státy EU !

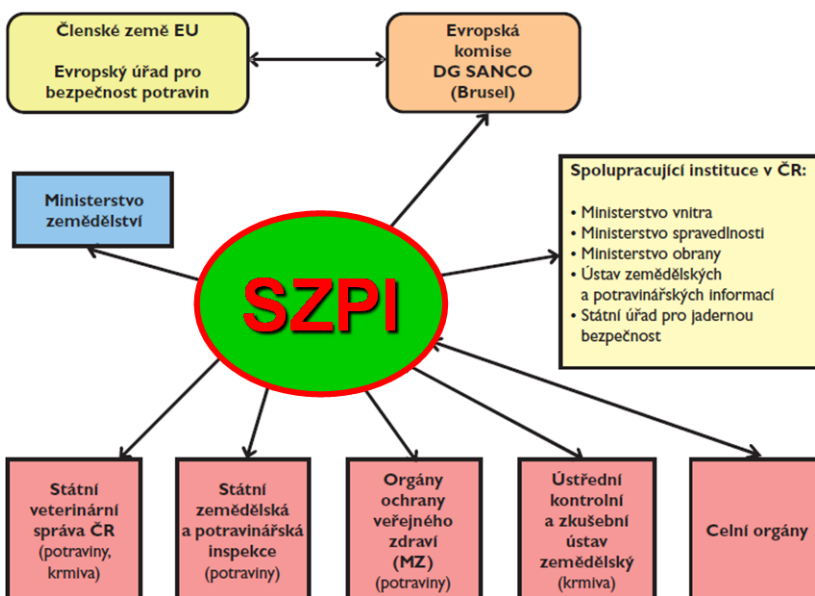
Informační notifikace

- není nutný bezprostřední zásah všech států EU

Zadržení na hranicích

- výrobky byly zachyceny na vnějších hranicích EU (a EHP), popř. v celních skladech, před proclením. Byly testovány a odmítnuty kvůli zdravotnímu riziku.

Novinky

jsou veškeré informace týkající se bezpečnosti potravin a krmiv, které nejsou sdělovány prostřednictvím varování či informací, avšak jsou považovány za významné pro kontrolní orgány.

Notifikace =

Národním kontaktním místem (NKM) v RASFF je podle zákona č.110/97 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI). NKM soustřeďuje informace ze všech dozorových orgánů nad potravinami a krmivy v ČR.

Dojde-li ke **zjištění výskytu nebezpečného výrobku některým z dozorových orgánů v ČR, odesílá NKM do Evropské komise informace získané od jednotlivých účastníků národního systému.**

Česká republika je pak zpětně informována o kontrolních zjištěních v členských státech EU.

Týdenní přehledy notifikací jsou zveřejňovány na stránkách Informačního centra bezpečnosti potravin.

Poř. č.	Datum	produkt	nebezpečí	oznamuje	země původu	dozorový orgán
1	4.1.2010	melaminové misky	migrace formyldehydu	Polsko	ČR	OOVZ
2	8.1.2010	produkt ze sójového mléka	vysoký obsah jódu	Nizozemsko	Japonsko	SZPI
3	15.1.2010	sušené meruňky	vysoký obsah siřičitanu	Slovensko	surovina Turecko, přes ČR	SZPI
4	21.1.2010	kaviár z hranáče šedého	vysoký obsah barviv E 110 - žlut' SY (FCF) a E 151 - brilantní čern' BN (PN)	Slovensko	Dánsko	SVS ČR
5	22.1.2010	syrečky	Listeria monocytogenes	Rakousko	Rakousko	SVS ČR
6	25.1.2010	doplňky stravy	steroidy	USA	USA	SZPI
7	25.1.2010	čokoládové výrobky	Salmonella	Slovenská republika	Slovenská republika	SZPI
8	26.1.2010	řepková semena	Salmonella	Rakousko	ČR	SVS ČR
9	1.2.2010	sušená rajčata	propuknutí žloutenky	EK	Austrálie	OOVZ
10	4.2.2010	solené mandle	aflatoxiny	Slovensko	USA prostřednictvím ČR	SZPI
11	17.2.2010	sklenice s nakládanými houbami	migrace ESBO a DINCH z víček	Německo	Čína	OOVZ
12	18.2.2010	směs mouk	nepovolené GM lněné semínko	Belgie	surovina z Kanady, přes Belgie	SZPI
13	19.2.2010	mini croissant	úlomky kovového drátu	Německo	Španělsko	SZPI
14	22.2.2010	mražené uzené filety	rtuť	Litva	Španělsko	SVS ČR
16	23.2.2010	kysané zelí	nedeklarované a příliš vysoké množství siřičitanů	Slovensko	ČR	SZPI
17	8.3.2010	lněné semínko	nepovolená GM	Belgie	Kanada prostřednictvím Belgie	SZPI
18	9.3.2010	extrahovaný řepkový šrot	Salmonella	Rakousko	ČR	SVS ČR
19	11.3.2010	dietní hořká čokoláda	nedeklarovaná mléčná složka	Německo	Německo	SZPI
20	12.3.2010	porcelánová pečící forma	migrace kobaltu	Nizozemsko	Čína prostřednictvím Nizozemska	OOVZ
21	12.3.2010	hotové pokrmy	plastové úlomky	Rakousko	Rakousko	SZPI
22	12.3.2010	půlené hrušky ve	cín	Polsko	Čína	SZPI
27	1.4.2010	procelánový talíř	migrace kobaltu	Německo	Čína	OOVZ
28	7.4.2010	uzené šproty v oleji	benzo(a)pyren	Slovensko	Lotyšsko prostřednictvím ČR	SVS ČR
29	7.4.2010	vaječný výrobek	Salmonella enteritidis	Itálie	Itálie	SVS ČR
30	9.4.2010	EU Café	potravina nového typu Tongkat Ali	Maďarsko	Malajsie prostřednictvím Maďarska	SZPI
31	13.4.2010	instantní nudlová polévka	neoznačený celer	Slovensko	Vietnam prostřednictvím ČR	SZPI
32	15.4.2010	Bio zelený čaj	hexachlorbenzen	UK	Čína prostřednictvím UK	SZPI
33	16.4.2010	doplňek stravy	stopy mléčné složky	UK	UK	SZPI
34	20.4.2010	hrnec s poklicí	migrace olova a niklu	Itálie	Čína prostřednictvím ČR	OOVZ
35	11.5.2010	žvýkačka pro psy	Salmonella	Německo	Thajsko	SVS ČR
36	11.5.2010	instantní nudlová polévka	nedeklarovaný celer	Slovensko	Vietnam prostřednictvím ČR	SZPI
37	12.5.2010	sterilovaná zelenina v nálevu	nedeklarovaná kyselina benzoová	Slovensko	Maďarsko	SZPI
39	21.5.2010	hrozny vinné	chlormequat	Slovensko	Indie prostřednictvím Nizozemska a ČR	SZPI
40	25.5.2010	cereální dětská výživa	aflatoxiny	Slovensko	neznámá (ČR) prostřednictvím ČR	SZPI
41	25.5.2010	jáhly	ochratoxin A	Polsko	Ukrajina	(SZPI a GŘC - odmítnuto na hranicích v Polsku)
42	26.5.2010	sáčky na kebab	migrace barviva	Německo	ČR	OOVZ
43	27.5.2010	sklenice s dekorem	migrace kadmia a olova	Polsko	Čína	OOVZ
44	27.5.2010	chilli prášek	aflatoxiny	Německo	Indie	SZPI
45	27.5.2010	lněné semínko	nepovolená GM	Slovensko	ČR	SZPI
46	9.6.2010	sýr gouda	listeria monocytogenes	Polsko	Polsko	SVS ČR
47	18.6.2010	čokoládová pochoutka s kokosem	nedeklarované arašidy	Slovensko	Rumunsko	SZPI
48	23.6.2010	mozzarella	změněné organoleptické vlastnosti	Německo	Německo	SVS ČR
49	28.6.2010	sušené švestky	vysoký obsah E 200 - kyseliny sorbové	Slovensko	ČR (surovina z Argentiny)	SZPI
50	30.6.2010	camembert z kravského mléka	Salmonella Mbandaka	Francie	Francie	SVS ČR

1. Co je **RASFF** ? Od kdy funguje v ČR?
2. Jaké **typy notifikací** se užívají v RASFF?
3. Jaký **typ notifikací** je k dispozici uživatelům na stránkách ICBP v rámci týdenních přehledů RASFF?
4. Kdo je **národním kontaktním místem** RASFF v ČR?
5. Vysvětlete, v čem **spočívá úloha národního kontaktního místa!**
6. Kdo je **dozorovým orgánem** nad bezpečností potravinářských výrobků na trhu v ČR?
7. Proč je součástí struktury RASFF v ČR i **celní správa?**
8. Který **dokument EU byl právním podkladem pro vybudování RASFF?**
9. Vysvětlete, k čemu využívá EU dokumenty vydávané EK označované jako **Zelená a Bílá kniha?**
10. **Který významný orgán EU byl zřízen na základě Bílé knihy EU?**
11. **Který zákon** upravuje pravidla pro uvádění potravinářských výrobků na trh?
12. Co je **HACCP?**
13. Jaký **význam má HACCP** pro trh s potravinami ? (Proč byl HACCP povinně zaveden do prodejen?)
14. **Uveďte příklady CCP na potravinářské prodejně!**

NEČLENSKÉ ZEMĚ

Pokud je riziko zjištěno u potravin či krmiv, které pocházejí ze státu, který není členem systému RASFF, nebo byly do takového státu vyvezeny, Evropská komise příslušný stát informuje. Tento stát tak může přijmout nápravná opatření a zajistit, aby se problém v budoucnu neopakoval. Může například vyškrtnout firmu ze seznamu schválených společností, které splňují všechny požadavky evropské legislativy a mají povolen vývoz do EU.

Nejsou-li přijaté záruky dostatečné, nebo je-li nutné ihned přijmout opatření, může být rozhodnuto například o zákazu dovozu či o systematických kontrolách na hranicích EU.

SYSTÉM RASFF V PRAXI: PŘÍKLAD

Při rutinní kontrole potravinového řetězce na přítomnost řady kontaminujících látek irské úřady koncem roku 2008 zjistily vysoký obsah dioxinů – přibližně stonásobný oproti maximální úrovni povolené v EU – ve vepřovém mase pocházejícím z Irska. Okamžitě byla zahájena vyšetřování za účelem určení úrovně dioxinů a nalezení možného zdroje kontaminace. Dioxiny nemají bezprostřední účinek na lidské zdraví, mohou však způsobit potíže, jsou-li tělem přijímány ve velkém množství po delší období.

Irské kontaktní místo o případu kontaminace informovalo Evropskou komisi prostřednictvím systému RASFF 5. prosince 2008. Komise rozeslala všem členům Varování. Jako zdroj bylo zjištěno krmivo kontaminované strouhanou zbytků z pekárny a důkazy ukazovaly, že kontaminace pravděpodobně začala v září 2008. Irské úřady neponechaly nic náhodě a nařídily úplné stažení irského vepřového masa vyrobeného od 1. září 2008.

Za necelé dva týdny bylo odbrženo více než 100 reakcí v rámci sledování produktů – od syrového masa po zpracované produkty s obsahem irského vepřového masa jako jedné ze složek – z 54 zemí, mezi nimiž bylo i 27 členských států systému RASFF. Díky systému RASFF mohly tyto země okamžitě jednat a zvládnout výsledky a stáhnout z prodeje veškeré vepřové maso a zpracované produkty, které by mohly být kontaminovány dioxiny, ještě než byly zkonsumovány.

Generální ředitelství pro zdraví a spotřebitele

System včasné výměny informací pro potraviny a krmiva

DALŠÍ INFORMACE NALEZNETE NA WEBU:
<http://ec.europa.eu/rasff>

RASFF ec.europa.eu/rasff

ÚVOD

Není překvapením, že spotřebitelé chtějí mít jistotu, že potraviny, které jedí, jsou bezpečné. Bezpečnost potravin a krmiv je v popředí zájmu veřejnosti. Na skutečnosti, že způsob zajištění bezpečnosti potravin a krmiv v EU dosahuje ve světovém měřítku nejvyšší úrovně, má největší podíl především dobře propracovaná legislativa. Jedním z klíčových nástrojů, které umožňují rychle reagovat na rizika týkající se potravin a krmiv, je systém RASFF – Systém včasné výměny informací pro potraviny a krmiva.

Systém RASFF umožňuje rychle a účinné sdílení informací mezi Evropskou komisí, kontrolními orgány pro potraviny a krmiva v členských státech a organizacemi v souvislosti se zjištěním zdravotního rizika. Státy tak mohou podniknout rychle a koordinované kroky k odvrácení bezpečnostních rizik u potravin a krmiv, než dojde k poškození zdraví spotřebitelů.

Členy systému RASFF je všech 27 členských států EU společně s Evropskou komisí a Evropským úřadem pro bezpečnost potravin (EFSA). Řádnými členy systému RASFF jsou také Island, Lichtenštejnsko a Norsko.

JAK SYSTÉM RASFF FUNGUJE?

Systém RASFF sestává z kontaktních míst ve všech členských státech a členských organizací systému a v Evropské komisi, mezi nimiž probíhá výměna informací o zdravotních rizicích. Nepřetržitá služba zajišťuje, že příjem a odeslání urgentních oznámení a reakcí na ně probíhá v nejkratším možném čase.

Zasílání oznámení

Jak je znázorněno v diagramu, pokud má některý člen systému RASFF informace o závažném zdravotním riziku u potravin či krmiv, musí prostřednictvím systému RASFF okamžitě informovat Evropskou komisi. Evropská komise pak ihned informuje ostatní členy, aby provedli vhodné kroky, což může být například stažení produktu z trhu za účelem ochrany zdraví spotřebitelů.

Komise vyhodnocuje všechna příchozí hlášení a předává je dále všem členům systému RASFF prostřednictvím jednoho ze čtyř typů oznámení.

Čtyři typy oznámení

1. **Varování** jsou zasílána, pokud jsou potraviny či krmiva představující vážné riziko již nabízeny spotřebitelům ke koupí a je tedy nutné rychle jednat.
2. **Informace** se používají v případech, kdy rizikové potraviny či krmiva již nejsou na trhu nebo se riziko nepovažuje za závažné, tudíž není od ostatních členů rychlý postup vyžadován.
3. **Odmítnutí na hranicích** se týká zásilek potravin a krmiv, které byly testovány a odmítnuty na vnějších hranicích EU (a EHP), bylo-li u nich zjištěno zdravotní riziko.
4. Veškeré informace týkající se bezpečnosti potravin a krmiv, které nejsou sdělovány prostřednictvím Varování či Informací, avšak jsou považovány za významné pro kontrolní orgány, se členům sdělují ve formě **Novinek**.

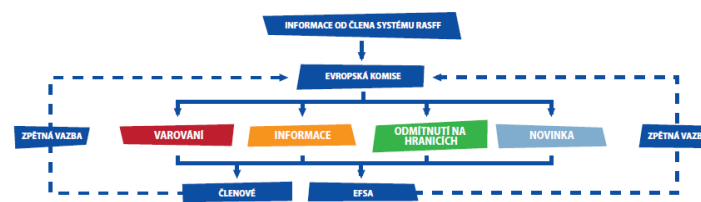
Co se děje dále?

Členové provedou kroky podle typu oznámení a okamžitě informují Komisi o přijatých opatřeních. Například mohou nařídit stažení produktu z trhu.

Oznámení o odmítnutí na hranicích se navíc předávají všem hraničním přechodům, tj. všem 27 členským státům EU, Islandu, Lichtenštejnsku, Norsku a Švýcarsku. Tak je zajištěno, že se odmítnutý produkt nevrátí zpět do EU přes jiný hraniční přechod.

Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA)

Úřad EFSA má za úkol vyhodnocovat rizika související s potravinovým řetězcem a předávat příslušné informace. Vydává vědecká stanoviska a doporučení, která pomáhají Evropské komisi a členským státům EU při přijímání účinných a včasných rozhodnutí o akcích, které je třeba provést k zajištění ochrany spotřebitelů.

INFORMACE OD ČLENA SYSTÉMU RASFF

EVROPSKÁ KOMISE

VAROVÁNÍ | INFORMACE | ODMÍTNUTÍ NA HRANICÍCH | NOVINKA

ČLENOVÉ | EFSA

Datum	Produkt	Nebezpečí	Oznamuje	Země původu	Dozorový orgán
4.1.	boloňské lasaně	cizí těleso	Francie	Francie	SZPI
4.1.	ovocný jogurtový desert	olovo	Polsko	ČR	SVS
10.1.	dýňová semínka	isofenphos-methyl	Rakousko	ČR, Nizozemsko, Německo, Chorvatsko, Maďarsko, Čína	SZPI
14.1.	krmný tuk rostlinného původu pro prasata a drůbež	dioxiny	Německo	Německo	SVS ČR, OOVZ
19.1.	melaminové hrnečky	migrace formaldehydu	Německo	Čína	OOVZ
24.1.	vitaminové premixy	chloramfenikol	Německo	Čína	ÚKZÚZ
24.1.	boloňská omáčka	kousky skla	Německo	Německo	SZPI
2.2.	aljašská treska	nelegální dovoz a falšované zdravotní certifikáty	Německo	Čína	SVS ČR
4.2.	hluboce zmrazené řezané špenátové listy	kadmium	Slovensko	Belgie	SZPI
8.2.	mleté lískové oříšky	aflatoxiny	Německo	Česká republika	SZPI
8.2.	těstoviny	deoxynivalenol (DON)	Německo	Itálie	SZPI
8.2.	čerstvá paprika	etephon	Španělsko	Španělsko	SZPI
10.2.	kaviár	plísňe a kvasinky	Německo	Švédsko	SVS ČR
10.2.	měkké karamely	plísňe	Polsko	Polsko	SZPI
18.2.	mléčné pudinky	peroxid vodíku	Německo	Německo	SVS ČR
24.2.	květový med	nepovolená látka sulfadimetoxin	Maďarsko	ČR	SVS ČR
24.2.	králíčí maso	rtuť	Německo	Čína	SVS ČR
8.3.	liči	siřičitany	Belgie	Madagaskar	SZPI
9.3.	doplněk stravy	tadalafil	Slovensko	Velká Británie	SZPI